

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 26/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou CREDIS Law s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 33Exre/450/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 33Exre/450/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní sp. zn. 33Exre/450/2017 **konať** bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. januára 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhoval okresnému súdu prikázať vo veci konať, priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že predmetom namietaného konania na okresnom súde je zosúladenie údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom podľa § 289 a nasl. Civilného mimosporového poriadku. Konanie bolo začaté na návrh obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľka“). Návrh bol okresnému súdu doručený 7. júla 2017. Okresný súd uznesením z 27. novembra 2017 rozhodol o výmaze údajov sťažovateľa, že je spoločníkom obchodnej spoločnosti, ako aj o výške základného imania a zamietol jeho návrh na prerušenie konania. Zároveň bol vykonaný zápis v obchodnom registri, že jediným spoločníkom obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obchodná spoločnosť“) je navrhovateľka.

3. Krajský súd v Bratislave na základe podaného odvolania sťažovateľa uznesenie okresného súdu uznesením z 18. júna 2018 potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. apríla 2021 dovolanie sťažovateľa v časti potvrdzujúceho výroku krajského súdu o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania okresným súdom odmietol a vo zvyšnej časti uznesenie okresného súdu a krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľ namieta, že po kasácii uvedených uznesení nedošlo zo strany okresného súdu k zmene údajov v obchodnom registri. Žiadosťou z 13. apríla 2022 sťažovateľ žiadal o realizáciu podnetu na zápis v obchodnom registri. Z dôvodu, že okresný súd vo veci nekonal, sťažovateľ podal 21. júna 2022 predsedovi súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Predseda okresného súdu listom z 18. augusta 2022 vyhodnotil sťažnosť ako dôvodnú a za vzniknuté prietahy v konaní sa ospravedlnil. Sťažovateľ podaním z 24. novembra 2022 márne opakovane žiadal o vykonanie zápisu údajov v obchodnom registri. Kvantifikoval, že do podania ústavnej sťažnosti vzniknutý stav trvá viac ako päť rokov a zo strany okresného súdu dosiaľ nedošlo k vykonaniu navrhovaného zápisu údajov do obchodného registra.

II.

5. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 26/2023 z 26. januára 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd doručil ústavnú sťažnosť okresnému súdu na vyjadrenie.

6. Predseda okresného súdu vo vyjadrení uviedol, že ide o právne zložitú vec a dôvodom nečinnosti sú súvisiace nerozhodnuté sporové konania. Zákonná sudkyňa v rámci svojho vyjadrenia k ústavnej sťažnosti bližšie špecifikovala okolnosti daného prípadu, ktoré ústavný súd podrobnejšie rozoberie v nasledujúcej časti nálezu.

III.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného

štátneho orgánu. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. Predmetom namietaného konania je návrh na zosúladienie údajov v obchodnom registri. Z pohľadu kritéria právnej a faktickej zložitosti ide o vec, ktorá tvorí bežnú agendu všeobecných súdov na úseku obchodného registra a nie je ju potrebné kvalifikovať ako právne či skutkovo zložitú. Ide o mimosporové konanie, na základe ktorého sa zapisuje do obchodného registra údaj o už existujúcom právnom stave a nevyznačuje sa potrebou rozsiahleho dokazovania.

9. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v namietanom konaní, ústavný súd nezistil, že by svojím správaním prispel k doterajšej dĺžke namietaného konania, naopak, opakovane sa domáhal vykonania zápisu v obchodnom registri aj prostredníctvom sťažnosti pre nečinnosť.

10. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov a uvádza, že celková dĺžka namietaného konania trvá viac ako päť rokov. Namietané konanie bolo začaté na základe návrhu navrhovateľky na zosúladienie údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom doručeným okresnému súdu 7. júla 2017. Okresný súd uznesením z 27. novembra 2017 v spojení s uznesením krajského súdu z 18. júna 2018 vykonal výmaz údajov sťažovateľa z obchodného registra a zamietol jeho návrh na prerušenie konania. Najvyšší súd uznesením z 27. apríla 2021 zrušil uznesenie okresného a krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

11. Zákonná sudkyňa vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedla, že požadovaný zápis sťažovateľa závisí od výsledkov sporových konaní vedených na okresnom súde pod sp. zn. 28Cb/150/2017 a sp. zn. 26Cb/167/2017. V konaní sp. zn. 28Cb/150/2017 sa posudzuje otázka, či sa sťažovateľ popri navrhovateľke stal spoločníkom obchodnej spoločnosti. Predmetnú spornú otázku si nemôže súd v namietanom konaní vyriešiť sám v rámci posúdenia prejudiciálnych otázok, keďže otázka o (ne)platnosti rozhodnutia jediného spoločníka obchodnej spoločnosti je predmetom sporu v samostatnom konaní. Od výmazu sporných údajov sťažovateľa sa v obchodnom registri vo vzťahu k obchodnej spoločnosti vykonali ďalšie zápisy, pričom od apríla 2019 sú popri navrhovateľke zapísané ako spoločníci ďalšie dve osoby. Uvedené skutočnosti sú predmetom sporového konania pre zmenu v konaní sp. zn. 26Cb/167/2017 (konanie o neplatnosti rozhodnutia jediného spoločníka obchodnej spoločnosti), ktoré je prerušené do skončenia konania vedeného pod sp. zn. 28Cb/150/2017. Vzhľadom na uvedené preto nie je možné vykonať požadovaný zápis do obchodného registra. V závere svojho vyjadrenia uviedla, že 14. februára 2023 bola okresnému súdu doručená reakcia navrhovateľky na vyjadrenie sťažovateľa spolu so späťvzatím návrhu na začatie konania. Z hľadiska hospodárnosti konania sa preto musí okresný súd vysporiadať najskôr so späťvzatím návrhu a až následne s prípadným obligatórnym prerušením namietaného konania, ku ktorému aj procesne okresný súd smeroval.

12. Ústavný súd vychádzal zo svojej ustálenej rozhodovacej praxe, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (III. ÚS 635/2022, III. ÚS 660/2022).

13. V prvom rade je potrebné uviesť, že nezanedbateľný časový úsek namietaného konania dopadá na proces pred odvolacím a dovolacím súdom, a to v období viac ako troch rokov. Ak však výsledkom dovolacieho konania na najvyššom súde bolo zrušenie uznesenia okresného a krajského súdu z dôvodu nedostatočného odôvodnenia (uznesenie najvyššieho súdu, bod 67), podiel okresného súdu na takomto výsledku (dĺžka konania na odvolacom a dovolacom súde) je neprehliadnuteľný a pripisuje sa mu nesústredenosť, a teda relevancia na účely posúdenia referenčných noriem (III. ÚS 396/2021).

14. Po vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie nevykonával okresný súd vo veci žiadne procesné úkony. Zákonná sudkyňa vo vyjadrení uviedla, že vo veci sťažovateľa nie je možné vykonať požadovaný zápis údajov do obchodného registra v súvislosti s prebiehajúcimi sporovými konaniami, ktoré dosiaľ nie sú právoplatne skončené. Ústavný súd túto argumentáciu považuje za akceptovateľnú vzhľadom na predmet konania a okolnosti daného prípadu, no ospravedlnenie je v takýchto okolnostiach spravidla akceptované v nadväznosti na prerušenie konania. Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej prerušenie konania podľa procesného predpisu predstavuje zákonnú prekážku v konaní, a preto nečinnosť všeobecného súdu z dôvodu existencie zákonnej prekážky v konaní ústavný súd neposudzuje ako zbytočné priesťahy v konaní (I. ÚS 214/06, IV. ÚS 328/09, III. ÚS 73/2022).

15. Pokiaľ okresný súd považuje prerušenie namietaného konania za potrebné, mal o prerušení konania rozhodnúť už podstatne skôr, a to po zistení skutočností, ktoré takéto rozhodnutie odôvodňujú (prebiehajúce a súvisiace sporové konania). Z dôvodu, že okresný súd konanie neprerušil, možno preto aj v tejto súvislosti v jeho postupe identifikovať nesústredenú činnosť. Sťažovateľ navrhol prerušiť namietané konanie už v roku 2017 s poukazom na prebiehajúce sporové konanie sp. zn. 28Cb/150/2017. Okresný súd jeho návrh na prerušenie konania zamietol s odôvodnením, že konanie o neplatnosť valného zhromaždenia nemá význam pre rozhodnutie o zosúladení údajov obchodného registra so skutočným právnym stavom.

16. Pri zohľadnení celkovej dĺžky namietaného konania, ktorej podstatná časť bola vyplnená nečinnosťou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu, dospel ústavný súd k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahovo zhodného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Vzhľadom na konštatovanie porušenia uvedených práv sťažovateľa, ako aj na skutočnosť, že namietané konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde vo veci konať. Z vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplýva, že v namietanom konaní bude súd rozhodovať o späťvzati návrhu a prípadnom obligatórnom prerušení konania. Pokiaľ okresný súd preruší namietané konanie do času, kým nebude v sporných konaniach právoplatne rozhodnuté, bude povinný priebežne zisťovať stav sporových konaní. V prípade právoplatne skončeného sporového konania bude povinný v namietanom konaní vykonať v závislosti od výsledku sporných konaní potrebné procesné úkony a vo veci meritorne rozhodnúť.

IV.

18. Sťažovateľ žiadal finančné zadostučinenie 5 000 eur. Cieľom finančného zadostučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľa bola nečinnosť a nesústredená činnosť okresného súdu. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania na okresnom súde, správanie a aktivitu sťažovateľa, význam konania pre sťažovateľa, postup okresného súdu, ako aj skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo v sťažovateľovej veci právoplatne rozhodnuté, bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadostučinenie 1 000 eur.

19. Sťažovateľ má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 208,67 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 12,52 eur. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 442,38 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu